

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtnā palāta)

2016. gada 6. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Publiski būvdarbu līgumi — Direktīva 2004/18/EK — 7. panta c) punkts — Robežvērtību summa publiskos līgumos — Nesasniegta robežvērtība — Nesamērīgi lēti piedāvājumi — Automātiska izslēgšana — Līgumslēdzējas iestādes tiesības — Līgumslēdzējas iestādes pienākumi, kas izriet no brīvības veikt uzņēmējdarbību, no pakalpojumu sniegšanas brīvības un no vispārīgā nediskriminācijas principa — Līgumi, kam var būt noteikta pārrobežu interese

Lietā C-318/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte* (Pjemontas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 29. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 26. jūnijā, tiesvedībā

Tecnoedi Costruzioni Srl

pret

Comune di Fossano ,

piedaloties

Ge.Co. Italia SpA ,

Niccoli Costruzioni Srl ,

Selva Mercurio Srl .

TIESA (ceturtnā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši K. Likurģs [*C. Lycourgos*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), K. Vajda [*C. Vajda*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *C. Colelli, avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *G. Gattinara* un *A. Tokár*, pārstāvji,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz LESD 49. un 56. panta interpretāciju, kuri attiecīgi ir par brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, kā arī uz vispārīgajiem vienlīdzīgas attieksmes, nediskriminācijas un samērīguma principiem.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Tecnoedi Costruzioni Srl* un *Comune di Fossano* (Fosāno pašvaldība, Itālija) par šīs pašvaldības veiktās publiskā būvdarbu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas *Ge.Co. Italia SpA* likumību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publisku] līgumu, piegādes valsts [publisku] līgumu un pakalpojumu valsts [publisku] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp.), preambulas 2. apsvērumā ir noteikts:

“Piešķirot tādu līgumu slēgšanas tiesības, ko dalībvalstīs noslēdz valsts, reģionālo vai vietējo varas iestāžu un citu publisko tiesību subjektu uzdevumā, jāievēro Līgumā paredzētie principi, konkrēti brīva preču aprite, brīva uzņēmējdarbības veikšana un brīva pakalpojumu aprite, kā arī no tiem izrietošie principi, piemēram, vienādas iespējas, nediskriminēšana, savstarpēja atzišana, proporcionalitāte un pārredzamība. [..]”

- 4 Atbilstoši Direktīvas 2004/18, kas ir grozīta ar Komisijas 2011. gada 30. novembra Regulu (ES) Nr. 1251/2011 (OV 2011, L 319, 43. lpp.), 7. panta “Robežvērtību summas valsts [publiskos] līgumos” c) punktam, kurš *ratione temporis* ir piemērojams pamata tiesas procesā, šī direktīva ir piemērojama publiskiem būvdarbu līgumiem, kuru paredzamā vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā – “PVN”) ir vienāda ar EUR 5 000 000 vai lielāka par to.

Itālijas tiesības

- 5 2006. gada 12. aprīļa Leģislatīvā dekrēta Nr. 163/2006, ar kuru tiek izveidots publisko būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu līgumu kodekss, piemērojot Direktīvu 2004/18 (2006. gada 2. maija *GURI* parastais pielikums Nr. 100), 122. panta “Publisku būvdarbu līgumu, kuru vērtība nesasniedz robežvērtību, īpašais režīms” 9. punktā ir noteikts:

“Attiecībā uz būvdarbiem, kuru summa ir mazāka par EUR 1 miljonu vai vienāda ar to, ja līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijs ir zemākā cena, līgumslēdzēja iestāde paziņojumā var paredzēt, ka automātiski tiks izslēgti piedāvājumi, kuros atlaide procentuāli ir vienāda vai lielāka par pārmērīgi

lēta piedāvājuma robežvērtību, kas tiek noteikta atbilstoši 86. pantam, šādā gadījumā 87. panta 1. punkts nav piemērojams. Tomēr šīs automatiskās izslēgšanas tiesības nevar tikt izmantotas, ja pieņemto piedāvājumu skaits ir mazāks par desmit, tādā gadījumā ir piemērojams 86. panta 3. punkts.”

- 6 Šī legislatīvā dekrēta 86. panta 3. punktā ir noteikts:

“Visos gadījumos līgumslēdzējas iestādes var novērtēt jebkura piedāvājuma, kas, pamatojoties uz īpašiem elementiem, šķiet pārmērīgi lēts, atbilstību.”

- 7 Minētā Legislatīvā dekrēta 87. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ja piedāvājums šķiet pārmērīgi lēts, līgumslēdzēja iestāde prasa pretendentam iesniegt to cenas sastāvdaļu pamatojumu, kas veido kopējo līguma pamatvērtību, un gadījumā, ja tiesības slēgt līgumu tiek piešķirtas, pamatojoties uz kritēriju par ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu, citu piedāvājuma vērtējuma elementu pamatojumu atbilstoši 88. pantam. Par izslēgšanu var izlemt tikai pēc šīs papildu pārbaudes, veicot uz sacikstes principu balstītas debates.”

- 8 Vienīgā pārmērīgi lēta piedāvājuma robežvērtība, uz ko ir atsauce Legislatīvā dekrēta Nr. 163/2006 122. panta 9. punktā, kurā līgumslēdzējam iestādēm ir piešķirtas tiesības izslēgt noteiktus piedāvājumus, kas tiek uzskatīti par pārmērīgi lētiem, tiek noteikta saskaņā ar šī legislatīvā dekrēta 86. panta 1. punktā noteikto matemātisko aprēķinu.

- 9 Šī paša legislatīvā dekrēta 253. panta 20. *bis* punktā ir noteikts:

“Līdz 2015. gada 31. decembrim līgumslēdzējas iestādes var piemērot 122. panta 9. punkta un 124. panta 8. punkta normas līgumiem, kuru summa nesasniedz 28. pantā noteiktās robežvērtības [Direktīvas 2004/18 7. pantā tās piemērošanai paredzētās robežvērtības].”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 10 Ar 2013. gada 26. jūnijā publicēto paziņojumu Fosāno pašvaldība (Koneo province, Itālija) uzsāka atklāto iepirkuma procedūru attiecībā uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu saistībā ar pirmsskolas izglītības iestādes “Gianni Rodari” energoefektīvu paplašināšanu un atjaunošanu par kopējo naudas pamatsummu EUR 1 158 899,97. Šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijs bija zemākā cena. Minētā līguma specifikācijās bija paredzēts, ka “nepamatoti lēti piedāvājumi tiek identificēti automatiski” atbilstoši Legislatīvā dekrēta Nr. 163/2006 122. panta 9. punktam, ja prasībām atbilstošu piedāvājumu skaits ir desmit vai vairāk.
- 11 Konkursa komisija saņēma 101 piedāvājumu un pieņēma 86 no tiem. Pirmajā atklātajā sēdē 2013. gada 24. jūlijā šī komisija automatiski izslēdza piedāvājumus, kuri ietvēra atlaidi, kas ir lielāka par pārmērīgi zemas cenas robežvērtību, kura tiek aprēķināta atbilstoši Legislatīvā dekrēta Nr. 163/2006 86. panta 1. punktam.
- 12 *Tecnoedi Costruzioni* tika piešķirtas pagaidu līguma slēgšanas tiesības ar atlaidi 25,397 %. Vēlāk otrajā atklātajā sēdē 2013. gada 30. jūlijā konkursa komisija pati pēc savas ierosmes pārskatīja divu kļūdaini izslēgto pretendentu, tas ir, pagaidu uzņēmumu apvienību *Niccoli Costruzioni Srl* un *Selva Mercurio Srl*, pozīciju un nolēma ļaut tiem piedalīties konkursā. Turklāt tā pagaidu līguma slēgšanas tiesības piešķīra *Ge.Co. Italia*. Visbeidzot, ar 2013. gada 5. septembra lēmumu konkursa komisija līguma slēgšanas tiesības galīgi piešķīra pēdējai minētajai sabiedrībai, kas bija iesniegusi piedāvājumu ar atlaidi 25,427 %.

- 13 Savā prasībā *Tecnoedi Costruzioni* lūdza atcelt 2013. gada 5. septembra lēmumu par līguma slēgšanas tiesību galīgu piešķiršanu *Ge.Co. Italia* un atcelt 2013. gada 30. jūlija publiskās sēdes protokolu par atļauju pagaidu uzņēmumu apvienībām *Selva Mercurio* un *Niccoli Costruzioni* no jauna piedalīties konkursā un līguma slēgšanas tiesību pagaidu piešķiršanu *Ge.Co. Italia*. Pakārtoti, prasītāja pamatlietā prasa atcelt specifikācijas tādēļ, ka ar tām esot pārkāpts Legīslatīvā dekrēta 163/2006 122. panta 9. punkts, jo atbilstoši šim pantam nepamatoti lētu piedāvājumu automātiska izslēgšana neesot pieļaujama attiecībā uz būvdarbiem, kuru vērtība pārsniedz EUR 1 miljonu, kā tas ir pamatlietas līguma gadījumā.
- 14 Ievērojot šo pēdējo *Tecnoedi Costruzioni* izvirzīto pamatu, iesniedzējtiesa apgalvo, ka Tiesai ir jāuzdod prejudiciāls jautājums. Atsaucoties uz 2008. gada 15. maija spriedumu *SECAP* un *Santorso* (C-147/06 un C-148/06, EU:C:2008:277), iesniedzējtiesa norāda, ka valsts tiesību aktos līgumslēdzējām iestādēm ir paredzēta neierobežota rīcības brīvība attiecībā uz iespēju paziņojumā par iepirkumu paredzēt nepamatoti lētu piedāvājumu automātisku izslēgšanas mehānismu, tostarp attiecībā uz summu, kas ir tuva Savienības tiesību normās paredzētajām robežvērtībām, turklāt arī tad, ja dalībai konkursā ir akceptēts neliels piedāvājumu skaits, tas ir, sākot no desmit, neņemot vērā konkrētus elementus, kas var pierādīt, ka pastāv noteikta pārrobežu interese.
- 15 Šis valsts tiesiskais regulējums neliekot līgumslēdzējām iestādēm konkrēti novērtēt noteiktas pārrobežu intereses par līgumu esamību, ņemot vērā tā pazīmes. Saskaņā ar Tiesas judikatūru tas, vai pastāv noteikta pārrobežu interese par līgumu, var izrietēt ne tikai no ar to saistītā līguma ekonomiskās nozīmes, bet arī no attiecīgo būvdarbu tehniskā raksturojuma, kā arī no to izpildes vietas.
- 16 Iesniedzējtiesa norāda, ka, lai gan pamatlietā aplūkotais būvdarbu līgums attiecas uz paredzamo summu EUR 1 158 899,97 apmērā, noteiktas pārrobežu intereses par šo līgumu esamība nevarot tikt izslēgta, jo Fosāno pašvaldība atrodas mazāk nekā 200 kilometrus no Francijas–Itālijas robežas un konkursam izraudzīto pretendentu vidū ir vairāki Itālijas uzņēmumi, kas ir reģistrēti reģionos, kuri neatrodas pierobežā, piemēram, Lacio, kas atrodas 600 kilometru attālumā, vai Kampanja, kas atrodas apmēram 800 kilometrus no Fosāno. Turklāt atbilstoši Tiesas judikatūrai noteikta pārrobežu interese pastāvēt arī tad, ja neviens komersants nav faktiski izrādījis interesi (spriedums, 2013. gada 14. novembris, *Belgacom*, C-221/12, EU:C:2013:736, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 17 Iesniedzējtiesa piebilst, ka Legīslatīvā dekrēta 253. panta 20. *bis* punktā ir atļauts automātiski izslēgt pārmērīgi zemas cenas piedāvājumus pat attiecībā uz līgumiem, kuru summa ir nedaudz zemāka par Savienības tiesībās paredzētajām robežvērtībām, nepastāvēt nekādam ticamam pamatojumam par tik ļoti ilga pagaidu noteikumu pagarināšanas laikposma nepieciešamību.
- 18 Ņemot vērā šos apsvērumus, *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte* (Pjemontas Reģionālā administratīvā tiesa) nolēma atlikt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai LESD 49. un 56. pants, kā arī brīvības veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvības, vienlīdzīgas attieksmes, nediskriminācijas un samērīguma principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu tiesisko regulējumu kā šobrīd Itālijā spēkā esošais tiesiskais regulējums, kas ir ietverts Legīslatīvā dekrēta Nr. 163/2006 122. panta 9. punktā un 253. panta 20. *bis* punktā [attiecībā uz] nepamatoti lētu piedāvājumu automātisku izslēgšanu konkursa procedūrās tādu būvdarbu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai, kuru vērtība ir zemāka par robežvērtību[, kas paredzēta Direktīvas 2004/18 7. panta c) punktā], kas var būt pārrobežu interešu priekšmets?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 19 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru iepirkumā, uz kuru, ņemot vērā to vērtību, neattiecas publiskā iepirkuma jomas direktīvu piemērošanas joma, tomēr ir jāpiemēro LESD pamatnoteikumi un vispārējie principi, it īpaši vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas pilsonības dēļ principi, kā arī no tiem

izrietošais pārskatāmības pienākums, ja vien šie iepirkumi rada noteiktu pārrobežu interesi (šajā ziņā skat. spriedumus, 2008. gada 15. maijs, *SECAP* un *Santorso*, C-147/06 un C-148/06, EU:C:2008:277, 20. un 21. punkts; 2014. gada 11. decembris, *Azienda sanitaria locale n. 5 “Spezzino”* u.c., C-113/13, EU:C:2014:2440, 45. un 46. punkts; 2014. gada 18. decembris, *Generali-Providencia Biztosító*, C-470/13, EU:C:2014:2469, 32. punkts, kā arī 2015. gada 16. aprīlis, *Enterprise Focused Solutions*, C-278/14, EU:C:2015:228, 16. punkts).

- 20 Attiecībā uz objektīviem kritērijiem, kas var norādīt, ka pastāv noteikta pārrobežu interese, Tiesa jau ir nospriedusi, ka šādi kritēriji tostarp varētu būt pietiekami liela attiecīgā līguma summa, skatot to kopā ar būvdarbu izpildes vietu vai arī līguma tehniskajiem rādītājiem un attiecīgo produktu specifiskajām īpašībām. Šādos apstākļos var tikt ņemts vērā arī tas, ka citās dalībvalstīs esoši komersanti ir iesnieguši sūdzības, ar nosacījumu, ka tiek pārbaudīts, ka pēdējie minētie reāli pastāv un nav fiktīvi (šajā ziņā skat. spriedumus, 2008. gada 15. maijs, *SECAP* un *Santorso*, C-147/06 un C-148/06, EU:C:2008:277, 31. punkts, kā arī 2015. gada 16. aprīlis, *Enterprise Focused Solutions*, C-278/14, EU:C:2015:228, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 21 Šķiet, ka iesniedzējtiesa attiecībā uz pamatlietā aplūkoto līgumu uzskata, ka nevar izslēgt zināmas pārrobežu intereses esamību, jo uz šo faktu norāda tas, ka Fosāno atrodas mazāk nekā 200 kilometrus no Francijas–Itālijas robežas un ka to pretendentu vidū, kas ir pielaisti dalībai procedūrā, ir vairāki Itālijas uzņēmumi, kuri ir reģistrēti reģionos, kas atrodas 600 vai pat 800 kilometrus no būvdarbu izpildes vietas.
- 22 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka noteiktas pārrobežu intereses esamība nevar tikt secināta hipotētiski no zināmiem elementiem, kas, aplūkoti abstrakti, varētu būt norādes šajā ziņā, bet tai ir skaidri jāizriet no attiecīgā līguma apstākļu konkrēta vērtējuma. It īpaši iesniedzējtiesa nevar vienkārši nodot Tiesai elementus, kas ļauj neizslēgt noteiktas pārrobežu intereses esamību, bet tieši otrādi – tai ir jāsniedz ziņas, kas pierāda tās esamību.
- 23 Jākonstatē, ka lūgumā uzdot prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa nav sniegusi nevienu elementu, kas nodotu Tiesas rīcībā šāda rakstura informāciju.
- 24 Šajā ziņā nav pamatoti uzskatīt, ka būvdarbu līgums, kāds ir pamatlietā, kurš attiecas uz summu, kas nesasniedz pat ceturto daļu no Savienības tiesību normās paredzētās robežvērtības un kura izpildes vieta atrodas 200 kilometrus no robežas ar citu dalībvalsti, var radīt noteiktu pārrobežu interesi tikai tādēļ, ka noteiktu piedāvājumu skaitu ir iesnieguši uzņēmumi, kas ir reģistrēti attiecīgajā dalībvalstī un kas atrodas ievērojamā attālumā no attiecīgo būvdarbu izpildes vietas.
- 25 Šis elements acīmredzami nav pietiekams, ievērojot pamatlietas apstākļus, un katrā ziņā nevar būt vienīgais, kas ir jāņem vērā, jo potenciālajiem pretendentiem no citām dalībvalstīm būtu jāsakaras ar ierobežojumiem un papildu izmaksām, kas it īpaši ir saistīti ar pienākumu pielāgoties izpildes dalībvalsts tiesību un administratīvajiem noteikumiem, kā arī valodas prasībām.
- 26 Šādos apstākļos Tiesa nevar sniegt iesniedzējtiesai lietas, ko tā izskata, atrisināšanai lietderīgu atbildi uz tās uzdoto jautājumu, kas ir ar LESD 267. pantu izveidotās sadarbības mērķis.
- 27 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 28 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte* (Pjemontas Reģionālā administratīvā tiesa) ir iesniegusi ar 2015. gada 29. aprīļa lēmumu, ir nepieņemams.

[Paraksti]